

הניתוח והסיכום ממערכי השיעור לספור הקצר

כתב וערך: המורה אלי פררה

דבר קטן וטוב / ריימונד קרבר

הספור שלפנינו, ממחיש את האמרה הידועה: "אנשים קטנים – צרות גדולות. אנשים גדולים צרות קטנות"... יש בספור מסר חברתי חד וחודרני, הגורם לתסכול וזעם אין אונים בגלל; חוסר תקשורת בין אנשים, אי-ההבנה וחוסר התחשבות שבאה בעקבותיהם, האטימות, הניכור, תחושת אי-הצדק ואי היכולת לשלוט בתהפוכות הגורל בִּדְבָרִים היום-יומיים, שקורים לאדם כמו תאונת פגע וברח למשל, המונחתים עליו באחת ללא התרעה מוקדמת, ועקב כך משנים את חייו ועולמו המסודר עד כה, עד כדי תחושת *כאוס (*תוהו ובהו) ותחושה של אוזלת-יד.

תקציר הספור:

הספור עצמו, הוא די פשוט ו*טרוויאלי (*יום-יומי, ארצי, בנאלי). משפחה מסודרת מאוד. האב, הווארד, שעבר את כל התהליכים של "נער טוב אמריקה" חולם את החלום האמריקאי הרגיל. לאחר לימודיו האקדמיים נושא אישה מתאימה ממעמדו, עובד במשרה טובה עם הכנסה ממוצעת טובה. אשתו אן, שהדבר המודגש מטעם המספר הוא שהיא אִם! כמו כל עקרת בית טובה ואִם למופת, דאגתה מסורה לבנה בן השמונה – סקוטי. לילד יש יום הולדת ואן הולכת למאפיית "המזוה" להזמין עוגת יום-הולדת לקראת המסיבה שתיערך ביום שני אחה"צ.

באותו יום נמהר, בשעות הבוקר בדרך לבית הספר, הילד נפגע פגיעה אנושה ממכונית נוסעת ונחבל קשות. זאת הייתה תאונת "פגע וברח". נהג המכונית רק עצר, ראה שהילד קם על רגליו מתנוודד אמנם, אבל מבחינתו שום רע לא קרה, והמשיך בנסיעתו. הוא לא הולך לבית הספר אלא הביתה ובבית, הוא עדיין ערני ונראה שהכול בסדר אצלו. אולם לפתע הוא מתעלף, מובהל לבית-החולים ומאושפז. הדאגה, וההתרוצצות סביב מיטתו של הילד, הרופאים והאחיות המכרכרות סביבו, חוסר הידיעה מה באמת יש לילד שאינו מתעורר מעלפוננו – הם החלקים הארוכים והמתוארים בספור. כמובן שהמסיבה בוטלה בעקבות האירוע. עוגת יום-ההולדת נשכחה ונשארה במאפייה. ושני ההורים המודאגים מתחבטים קשות ונאבקים באטימותם של צוות הרופאים.

אלו מצדם רק מרגיעים אותם, אבל נראה כאילו הם עושים זאת באופן מכאני וקר. מבייחיים שהכל בסדר אצל הילד והוא לא ב*קומה (*תרדמת) והוא אִו-טוֹ-טוֹ יתעורר. אם לא עכשיו בעוד כמה שעות, מקסימום בלילה או לקראת הבוקר, וממש, ממש אין להם מה לדאוג. הם יכולים בהחלט ללכת הביתה, להחליף בגדים, לאכול משהו, להתרענן ולחזור יותר מאוחר. מתוך מצוקה, כנראה, אן מחפשת תמיכה ממקור אחר והיא מתוודעת למשפחה אחרת בבית החולים – משפחה כושית, שבנה פראנקלין נפגע ונדקר בבטנו, בנסיבות אחרות (בקטטה שפרצה בשכונתם).

למרות השוני הבולט בין שתי המשפחות; בלבושם, בהתנהלותם בבית החולים ובמעמדם החברתי, נוצר קשר ושותפות-גורל בין השתיים: הדאגה סביב מיטת הבנים, תחושת האין-אונים, תקוותם ותלותם ברופאים והמוות הפתאומי של שני הילדים כשהם מאושפזים עדיין בביה"ח. לאחר יומיים של אשפוז שני הילדים נפטרים מהחבלות שקבלו – פראנקלין, הילד הכושי, נפטר מהדקירה, וסקוטי מהחבלה בראשו בתאונת מכונית. תאונת "פגע וברח".

במשך כל אשפוזו של סקוטי מנסה האופה ממאפיית "המזווה" ליצור קשר לבית-המשפחה, כדי לגבות מהם את המגיע לו עבור עוגת יום ההולדת שהוזמנה ונאפתה במיוחד עבורם.

האופה אינו יודע כלל על התאונה והחבלה בראשו של הילד, ובוודאי לא על פטירתו של סקוטי, הילד בעל השמחה. מה שמעניין אותו זה שלא שילמו לו עבור העוגה שהוזמנה עבור סקוטי. זאת העוגה שנשכחה ולא נלקחה מהמאפייה בעקבות חבלתו ואשפוזו של הילד. האופה בגלל שאינו יודע כלל מהמתרחש נעלב ונרגז מתגובתם "הלא-מובנת" לצלוליו בטלפון ודרישותיו לתשלום עבור העוגה לסקוטי.

הוא הופך להיות טרדן-טלפוני-סדרתי ממש. גם האב שאינו יודע במה מדובר, וגם האם אן בלחץ האירוע הקשה, לא קולטים בתחילה מי המטלפן ולמה מישחו יטריד אותם בקשר לסקוטי... הם נרעשים ונפגעים עד עמקי נשמתם על חוסר ההתחשבות במצבם כהורים שכולים, ומעשיו של הטרדן נראה להם כמעשה מרושע ממש.

בראשית הסיפור, כאשר הזמינה את העוגה אצל האופה, אן משוכנעת שהוא מבין את התרגשותה, "הרי בוודאי שגם לו יש ילדים..." אבל הוא אדיש ומגלה חוסר עניין בולט. יותר מאוחר בביתם לאחר שסידרו את כל הסידורים לאחר מות הילד, כשהיא מקבלת שוב טלפון בעניין "סקוטי שנשכח..." היא קולטת בסופו של דבר מיהו אותו מטריד-טלפוני. היא כל כך נרעשת מחוסר הרגישות שלו ומחליטים, היא ובעלה הווראד, ללכת למאפייה ולסגור חשבון עם האופה המטריד. הייתה מוכנה להרוג אותו על מעשיו. אולם כשהם מגיעים למאפייה ונודע לו על המקרה ועל מות הילד, נהפכים היוצרות.

הוא עצמו ערירי ואין לו ילדים. הוא נרעש ממש כמוהם מהמוות הבלתי צפוי של ילדם סקוטי, ומצטער עד עמקי נשמתו. הוא מבקש את סליחתם ומתחנן בפניהם שיסלחו לו: **"תראו לי לשאול אתכם אם יש לכם בלב סליחה בשבילי"** מבקש על נפשו האופה. הם מבינים שחוסר התקשורת ביניהם הוא שיצר את אי-ההבנה ובעקבות כך את הטרדותיו בטלפון. והם סולחים לו ומתנחמים דווקא אצלו וממנו ומאישיותו ולא מהצוות הרפואי המקצועי והקר של ביה"ח. כאות לנחמה ולסליחה שמחלו לו, הם אוכלים מהלחמניות החמות והטריות ומהלחם הטרי בהן כיבד אותם. (אן אכלה **שלוש לחמניות כאלה בבת-אחת**). ובאור ראשון של הבוקר, כאילו תקווה חדשה נסוכה עליהם, שיש עוד אנשים אכפתיים וחמים, הם עוזבים את המאפייה. זהו **הדבר הקטן והטוב** שיש לאנשים רגילים להציע זה לזה.

סיכום וניתוח הספור:

הערה מקדימה:

קשה לנתח את הספור על פי הפרמטרים של הספור הקצר. כי לאמיתו של דבר, הסיפור שלפנינו מתקרב להגדרה של **נובלה** ולא של סיפור קצר. לא בגלל אורכו. כלל לא, אלא בשל המרכיבים הסיפוריים שבו: הדמויות הרבות בסיפור ותיאוריהן המפורטים כולל זהותם הממשית. כמעט לכל דמות בסיפור יש שם ותיאור לדמותו, עד כדי כך שאנו יכולים לנתח אותה חיצונית ופנימית. אפילו לכלב המשפחה יש זהות ושם – סלאג. יש תיאורים נרחבים כמעט לכל תנועה ולכל מחשבה של הדמויות. אין בסיפור התרכזות בדמות או גיבור ראשי אחד. אן האם, היא יכולה להיות הגיבורה ראשית כמו האב, כמו האופה וכמו סקוטי הילד. הקשרים החברתיים וההשוואות ומערכות היחסים בין הדמויות יוצרים את הבסיס לאבחנה שמדובר, אולי, ב**נובלה**. יש תחושה שהסיפור נכתב כבסיס לסרט הוליוודי או לתסריט לטלוויזיה.

לעצם הספור. אנו נחשפים להקשרים והשוואות (אנאלוגיות) בין מערכות יחסים ובין הדמויות, בין לבין עצמן, הנותנים לנו את המשמעויות ואת המסרים של הספור:

אן: לתיאור דמותה של אן מודגש שהיא אמה, על כל המשתמע מכך. אבל מחוץ לאירוע אין לנו שום פרטים עליה. האם היא משכילה כמו בעלה, האם היא עובדת ומתפרנסת כמו בעלה? מה שברור הוא שהיא דאגנית. חיה בהתקף נורא של תחושת חוסר-אונים מול הרופאים הידענים, כשהם מאכזבים היא צריכה להתמודד עם השכול ואובדן היקר לה מכל. כמו כל אם שפולה הייתה רוצה לנקום ולכלות את זעמה באופה על חוסר רגישותו למות הבן סקוטי. במשך שני ימי האשפוז של סקוטי בנה, אינה אוכלת ואינה ישנה מאז שהוא אושפז. היא האחרונה שתלך לביתה כדי להתרענן מעט מהצפייה הקשה למוצא-פיהם של הצוות הרפואי. למרות ניסיונות ההרגעה של הרופא פראנסיס ושל בעלה למצבו של הילד, היא אינה רגועה. כל הזמן מנדנדת לד"ר פראנסיס כדי שיקבע האם הילד בקומה או לא? היא רוצה תשובות לחששותיה. באחת ההזדמנויות היא אומרת לבעלה: **"הווארד, אני רוצה תשובות מהאנשים האלה"**. היא תנסה למצוא נחמה מעט אצל אנשים שמצבם דומה למצבה – משפחת הכושים שבנם פראנקלין דקור ונמצא בחדר הניתוחים. יש תחושת שותפות-גורל בינה לבין המשפחה הכושית. גם מות שני הילדים, יוצר את המכנה המשותף לה ולהם.

האב **הווארד**, בתחילה משדר איפוק ושליטה. הוא יודע שהכל יסתדר והילד ייצא מזה. עליו יש יותר פירוט לגבי חייו שמעבר לאירוע: הוא בחר משכיל, עם שני תארים אקדמאיים, מתפרנס יפה, ושותף זוטר בחברה להשקעות. בבי"ח הוא הראשון להתאושש כבר ביום הראשון לאשפוזו של סקוטי, והולך הביתה להתרענן. שום דבר מן הצפוי אינו מתחוויר לו והוא די שָׁלוֹ ורגוע: **"עוד כה התנהלו חייו למישרין ולשביעות רצונו – לימודים, נישואים, עוד שנת לימודים לתואר שני במנהל-עסקים, שותפות זוטרה בחברה להשקעות. אבהות. הוא היה מאושר, ולפי שעה, בר-מזל"**... אולם בעקבות מות הילד הוא הראשון שמתמוטט ופורץ בבכי בשירותים עוד בביה"ח. ההתמוטטות שלו מגיעה לשיא כשהם בבית והחדר ריק והילד איננו. הוא מתפרץ בבכי לאחר שהפגים וחודרת לתודעתו ההכרה שאותו גורל-רע, "אותם כוחות שידע כי הם קיימים ועלולים להגביל או להפיל אדם אם פקד אותו מזל ביש, אם לפתע מתהפך הגלגל" הם, אותם כוחות ההופכים את גלגל החיים של האדם, והם בעצם עכשיו מנת חלקו. הוא מסתובב כמו סהרורי עם קופסא ומכניס חפצים שלל הילד ואחר יוצא החוצה ומתחבק עם האופניים של הילד ומסובב את הדוושה. הוא כולו הרוס ומשדר שברון-לב כללי. אן אשתו, היא שמחזיקה מעמד איכשהו ומנחמת אותו ומשדלת להכניס להכרתו ש"זהו, הילד איננו, די די הוא איננו..."

הרופא, ד"ר פראנסיס, היא דמות קרה, מנוכרת ומתנשאת. הוא תמיד לבוש היטב ומסורק בקפידה ומעונב. גבר נאה ורחב-כתפיים ובעל פנים שזופות. שעריו מאפיר כלשהו ומתנהג כאילו כל הידע ויכולת ההבחנה מצויים בראשו מעולם. סמכותי מאוד ונחרץ באבחנותיו ובהחלטותיו, גם כאשר הנתונים והמצב של הילד אינם משתפרים וכל תחזיותיו אינן מתממשות, הוא אינו נסוג או נראה כמתחרט. כל מעשהו כמעשה של "מצוות אנשים מלומדה" אפילו ניסיונות ההרגעה שלו את הורי הילד נעשים כבדרך אגב, כי כך צריך ומצוּנה על הרופא להרגיע את הקרובים לחולה. גם כאשר הילד נפטר, הניחומים שלו נעשים ומתוארים כמעשים מכאניים, טכניקה בדוקה של עבודת הרופא. דווקא אצלו אן אינה מרגישה את הנוחם, למרות החיבוק שלו: "נדמה היה שהוא שופע

מין טוב-לב שאינו **מובן לה**". מבהיר המספר. את הנוחם היא דווקא מקבלת אצל האופה בסוף הסיפור. בראשית נראה כי דווקא הצוות הרפואי הוא המתחשב, המבין והרגיש, אולם בהצטבר התיאורים על התנהגותם המעשית, הקרה, המאוד מקצועית, כמו האחות שנכנסת מדי פעם לבדוק את הצינורית ואת הדופק, האחות שבאה לדקור ולשאוב דם לבדיקות במעבדה, הצילומים האינסופיים, ומי שביקר פעם בבית חולים חדיש ומודרני, יודע ומכיר את הקור והניטרליות שקירות חדרי הרנטגן משרים על המבקרים בהם.

אף אחד אינו יודע בבירור מה יש לילד. הכל השערות לא מבוססות, וכשאין וודאות המפלט האחרון שנותר לצוות מקצועי ולבעלי-מלאכה הוא להרגיע, ש"הכל תחת שליטה" והכל יהיה בסדר. הם בטח יודעים מה הם עושים... לאט, לאט מתברר שזו לא סתם התעלפות, הלם מהחבלה או זעזוע-מוח קטן. הרופא מתעקש בתחילה שזו אינה **"קומה"** (***תרדמת עמוקה**) אלא "תרדמת קלה" מתברר שיש סדק בגולגולת ויש לעשות מיפוי-מוח. לאחר לחצים מצדה של אן, לקרוא למצב של הילד שזו ***קומה**, הרופא נאלץ בסופו של דבר להסכים שכך הם פני הדברים: הרופא שפשף את לחיו החלקה. **"נקרא לזה כך לעת עתה, עד שהוא יתעורר"** מהנהן לו ד"ר פראנסיס בידענות מכובדה, לוחץ את ידי האב ויוצא מהחדר.

האופה בין היחידים שאינם מוזכרים בשמותיהם למרות היותו דמות דומיננטית וחשובה בסיפור. תיאורו ממחיש לנו את קווי-דמותו. אדם "עב-צוואר" שכל עולמו בניהול העסק. קר ומחושב ואינו יוצר קשר אינטימי עם לקוחותיו. אינו מפריח בדיחות או חיוכים כלפיהם. גס רוח, על פי התרשמותה של אן, וחסר הקשבה ממשית לניסיונותיה להתחבב עליו ובכלל על המאורע המרגש הצפוי – מסיבת יום ההולדת לבנה סקוטי. הוא רגיל מאוד, כפי שמתברר בסוף הסיפור, להזמנות העוגות המיוחדות של הלקוחות, עם דמויות ה"חתן-כלה" עליהן, ועוד כל מיני סוגי עוגות מוזמנות כאלה. הוא לבוש סינר עבודה שדמה לסינר של משרתות. ובסוף המשא ומתן עם אן: סגר את הדפדפת. הביט בה ואמר **"יום שני בבוקר"** כמי שסגר עסקה וזהו. זהו כל דיבורו ויחסו אליה. ביום שני בבוקר היא תבוא, תיקח את העוגה ותשלם לו עבורה. אולם מתברר בסוף שהוא היחיד מכל הדמויות שמאכלסות את הסיפור, שיוצר קירבה אינטימית עפ משפחת וייס. בכל הסיפור לא נמצא קרוב משפחה; אחים, אחיות סבים וסבתות, או סתם מכרים וידידים שיתמכו בזוג ההורים לעבור את המשבר. היחידים שמוזכרים הם השכנים, משפחת מורגן, כשאן מבקשת מבעלה שיפנה אליהם לטפל בכלב. אולם גם בשכנים הם לא נעזרים כלל. אן והווארד בודדים לחלוטין. לעומת זאת האיש הזר והמנוכר, **האופה**, הוא דווקא שבסוף הסיפור יוצר את הקירבה ועמה את הנחמה.

השיא בסיפור הוא כמובן העימות, או מה שאמור היה להיות העימות החזיתי בין ההורים, אן והווארד לבין האופה. אותו אופה חסר זהות ושם, שמצטייר בתחילה כאדם נקמני, שאינו חס על אחרים אלא על כספו בלבד, על שלא שילמו על העוגה המוזמנת – הופך למטרידן-טלפוני-סדרתי, אותו אופה קר ו"עב-בשר" שכל מעייניו להרוויח מהעסק – מתגלה בסוף כאדם רגיש, ערירי ומלא התחשבות. זהו המהפך שחל בדמותו וגם המהפך ביחסם של ההורים השכולים כלפיו.

יש בסיפור כמה השוואות מנוגדות:

האחת בין **הרופא והאופה**: הראשון (הרופא) מסודר ולבוש בקפידה, בעל מעמד סמכותי בקהילה, הוא קובע גורלות של חיי אדם, משכיל ומנהג בהתאם, במקצועיות. הוא מגלה סימפאטיה והתחשבות בהורים המודאגים, מעודד ומרגיע בלי די, אך בסוף הסיפור הרופא מאכזב קשות.

אף אחת מתחזיותיו התגשמו. כל האמפאטיה והסימפאטיה שהצליח להפגין היו בעצם "מהפכה ולחוצ" לא ממש לשם שמים, אלא יותר כמפצות רופאים מלומדה, כי זה תפקידו של הרופא בין שאר עיסוקיו המקצועיים.

לעומתו האופה, שבראשית הספור מתואר כאדם גס, קר וחסר כל גינונים של קשר חברתי, לבושו מרושל, ולובש סינר של משרתות, שהופך בהמשך למטריד בטלפון. הוא מעורר בנו את האנטגוניזם לדמותו וביתר שאת מצד ההורים. הם ממש רותחים מזעם ואפילו היו מוכנים לפגוע בו, על הרשעות שלו וחוסר הרגישות וההתחשבות בגלל הטלפונים שלו. אולם בסוף הסיפור מתגלית אישיותו החמה. הוא ממש נרעש מהמקרה והוא זה שמצליח באמת לנחם את זוג ההורים. הוא מכבד אותם מלחמניותיו החמות, מבקש את סליחתם בדחילו ורחימו. מקווה שיאכלו מהלחמניות החמות שלו ומחזק את רוחם: "אתם חייבים לאכול ולהחזיק מעמד. אוכל זה **דבר קטן וטוב בזמנים כאלה**" ואינו יודע את נפשו מרוב צער. הוא בעצם דומה להם.

חיינו עברו ללא ציון מיוחד: "**אולי פעם, אולי לפני שנים, הייתי יצור אנושי ממין אחר**" היום, הוא מספר להם "**על בדידותו, ועל תחושת הספק והמגבלות שבאה לו בשנות האמצע של חייו**" מתוודה בפניהם האופה. ואצלו הם סועדים את ליבם בפת לחם וקפה, וכך הם המשיכו לשוחח עמו עד לפנות בוקר, ואפילו לא חשבו לעזוב...

יש הקבלה ניגודית גם בין האם אן לבין בעלה הווארד. היא ספקנית ואינה מרפה מהרופאים ורוצה לקבל תשובות למצבו של בנה סקוטי. אינה כל כך סומכת ולא מקבלת בעיניים עיוורות את האבחנות של על צוות הרופאים. לעומתה בעלה די רגוע יחסית אליה. הוא בוטח ברופאים ומשנן באוזניה כל הזמן שסקוטי בסדר והכול יסתדר בסופו של דבר. אולם בסוף כאשר האסון בא וסקוטי נפטר, הוא הראשון שנשבר וממרר בבכי. מרוב אכזבה וחוסר אונים. היא לעומתו מצליחה ליצור איפוק ולא בוכה, אלא רק כאשר היא מדווחת בטלפון לקרובים ולמכרים על האסון ועל הסידורים להלוויה.

השוואה ניגודית נוספת אנו מוצאים בין שתי משפחות-האסון בביה"ח. אן ובעלה הווארד והמשפחה הכושית. לשתיהן ילד מאושפז בביה"ח, הנמצאים בסכנת חיים. שני הילדים מתים בסופו של האשפוז בבית החולים. הדאגה לחייהם, ההתרוצצות בין הרופאים והאחיות, והתלות שלהם בצוות הרפואי משותף לשתיהן. עד כאן השוואה.

הניגודים ביניהם בולטים באופן ההתנהלות שלהן בביה"ח. התיאורים אינם מחמיאים למשפחה הכושית. זאת שרועה בחדר, אוכלים המבורגרים ושותים בכוסות קלקר. אינם הולכים להתרענן ולהירגע ולבושם מרושל ולא אסתטי. הכל בניגוד לאן והווארד. בנם פראנקלין, נדקר בקטטה ולא כתוצאה מתאונה. לפי גרסתם לא היה מעורב בה כלל. הוא עמד בצד והביט. ואילו סקוטי נפגע ממכונית. שרוי בתרדמה ואינו בחדר הניתוחים. המכנה המשותף לשתיהן – הדאגה והתלות וחוסר האונים ואי יכולתם לשלוט בגורלם ובגורל יקיריהם. דבר נוסף: משפחת וייס מתמודדת לבד עם האסון. אין אף קרוב או מִכָּר לידם. לא סבים ולא סבתות ולא דודים או חברים או שכנים. אצל המשפחה הכושית האחות נמצאת שם. הם אינם הולכים הביתה להתרענן ולאכול משהו, אלא עושים זאת בביה"ח. לעומתם אן והווארד אם צריך להתרענן ולאכול משהו הם נוסעים הביתה. המשפחה הכושית באה, כנראה, משכונת-מצוקה, שם מתרחשות קטטות אלימות. משפחת וייס גרה בשכונה יותר מבוססת. עם חנייה ליד הבית.

מוטיבים ודרכי העיצוב בסיפור:

א. שם הסיפור. שם הסיפור מוסר למעשה את נושא היצירה, את המסר החברתי הגלום בו. **הדבר הקטן והטוב**, שעליו נשען כל הסיפור הוא אותו חלק ביחסי-אנוש שהופכים את בדידותו של האדם הפגוע לתוכן בעל משמעות חברתית. האדם הבודד שאין מסביבו ידיד קרוב או מכר וקרוב משפחה, כמו בני הזוג וייס – אן והווארד – מתנחם בחברותו של האדם הזר ע"י מחווה פשוטה כמו כיבוד בלחמניות חמות ולחם חם וכהה בהן מכבד האופה את בני הזוג וייס.

ב. מוטיב האכילה, האוכל. שם המאפייה – "המזווה". העוגה המוזמנת בראשית הספור. הלחמניות והלחם בסוף הסיפור בהן מאכיל האופה את זוג ההורים. מעין טקס מקובל וידוע בקרב קהילות נוצריות; (כמו אצל האירים למשל) לערוך "חגיגת סעודה" לאחר האשכבה. או אפילו ביהדות מוכרת "סעודת-המצווה" שעושים באשכבת המת. כמו שעשה דוד המלך לאחר מות בנו.

ג. מוטיב התפילה. אן מתפללת לשלומו של ילדה ומבקשת מבעלה שיתפלל גם. תופעה שכיחה אצל כל אלה שהגורל פוגע בהם ללא הבחנה ובלא משים. אין כמו אירוע טראגי שעובר על משפחה כאשר קורה אסון, שברגעים כאלה הכל נזכרים באלוהים ומבקשים את עזרתו. גם האתאיסטים המושבעים. האדם הקטן ואלוהיו, השולט בחייהם ובגורלם.

ד. ההשוואות הניגודיות בסיפור. בין הרופא לבין האופה. בין משפחת הכושים לבין אן והווארד, וכן בין אן לבין בעלה. שתי המשפחות נתונות לחסדיהם של הצוות הרפואי. מיטלטלים בין ייאוש ותקווה ושגורלם לא נתון בידיהם. המשותף כמובן גם מות הילדים בעודם בבית החולים.

ה. הקרירות והניכור והמעשיות המקצועית שמשרים קירות בית החולים והצוות הרפואי. לעומת החמימות והאמפאטיה ששוררת בין בני-אדם; בין אן המשפחה הכושית בין בני הזוג. המאפייה עם התנורים והלחם החם והאופה עצמו, בסוף הסיפור.

ה. הפירוט הרב בתיאור הדמויות, דיבוריהם ומעשיהם. בסיפור יש העמקה עד לפרטי פרטים של מעשים והתנהגויות. כך מתוארת למשל כניסתה של אן הביתה להתרעננות לאחר שקבלה צלצול טלפון מהאופה: "היא המתינה ופיתלה את חוט הטלפון באצבעותיה" כאילו הייתה זאת הוראת-במה לביצוע מדויק של סצינה בסרט. או אפילו תיאור מפורט לכשכוש הזנב של הכלב: "כשנכנסה לסלון הביט אליה הכלב וחבט פעם אחת בזנבו על הרצפה".